РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітньо-професійну програму «Середня освіта (Фізична культура)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за предметною спеціальністю А4.11 Середня освіта (Фізична культура), спеціальністю А4 Середня освіта, галузі знань А Освіта

Підготовка сучасного вчителя фізичної культури потребує органічного поєднання ґрунтовної теоретичної підготовки з практичним опануванням професії, розумінням реалій сучасної школи, потреб учнів та актуальних завдань Нової української школи. Саме з позиції багаторічного досвіду практичної педагогічної діяльності вважаю, що освітньо-професійна програма «Середня освіта (Фізична культура)» Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради має чітко виражене професійне спрямування та орієнтована на підготовку вчителя, здатного ефективно працювати в сучасному закладі загальної середньої освіти.

Позитивним є те, що мета програми спрямована на підготовку конкурентоспроможного вчителя фізичної культури Нової української школи, здатного проєктувати, організовувати й реалізовувати освітній процес із використанням компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів, сучасних методик фізичного виховання, нових видів рухової активності, цифрових технологій і практик здоров'язбереження.

Як учитель-практик особливо відзначаю практико-орієнтований характер програми. Важливо, що професійне становлення майбутнього вчителя не обмежується засвоєнням теоретичних положень, а передбачає поетапне занурення здобувачів освіти у професійну діяльність.

Різні види педагогічної практики дають можливість майбутньому фахівцеві навчитися планувати та проводити уроки фізичної культури, добирати сучасні методи і форми роботи, взаємодіяти з учнями, оцінювати результати їхньої діяльності, створювати безпечне та мотивувальне освітнє середовище.

Актуальним вважаю посилення в програмі тих компетентностей, яких сьогодні реально потребує вчитель фізичної культури: уміння працювати з варіативними модулями та сучасними видами рухової активності, організовувати здоров'язбережувальну діяльність, ураховувати індивідуальні можливості дітей, працювати в інклюзивному освітньому середовищі, використовувати цифрові освітні ресурси, здійснювати формувальне оцінювання, забезпечувати безпеку учнів і надавати домедичну допомогу.

Важливою перевагою ОПП є залучення до її реалізації роботодавців, учителів-практиків та представників професійної спільноти. Така співпраця дає можливість співвідносити зміст підготовки здобувачів освіти з реальними потребами сучасної школи, своєчасно реагувати на зміни у фізкультурній освітній галузі та забезпечувати практичну цінність набутих компетентностей.

Маючи можливість бути залученим до процедур оцінювання якості підготовки здобувачів, зокрема бути присутнім під час акредитації освітньої програми та підсумкової атестації випускників, можу відзначити не лише належне змістове наповнення ОПП, а й практичні результати її реалізації.

Під час підсумкової атестації здобувачі демонстрували сформованість професійного мислення, уміння обґрунтовувати методичні рішення, застосовувати набуті знання для розв'язання професійних ситуацій та орієнтуватися в сучасних підходах до організації фізичного виховання школярів. Це дає підстави стверджувати, що визначені програмою компетентності та програмні результати навчання мають практичне втілення у професійній підготовці майбутніх учителів.

Окремо позитивно оцінюю спрямованість програми на формування здатності майбутнього педагога до професійної рефлексії та постійного саморозвитку. Сучасний учитель фізичної культури має не лише володіти методикою проведення уроку, а й бути готовим аналізувати власну діяльність, опановувати нові види рухової активності, реагувати на освітні зміни, використовувати сучасний педагогічний досвід та постійно підвищувати професійну майстерність.

Зміст освітньо-професійної програми, визначені загальні та спеціальні компетентності, програмні результати навчання, практична підготовка та передбачена система оцінювання взаємопов'язані й спрямовані на досягнення головного результату - підготовку компетентного, відповідального, творчого та професійно мобільного вчителя фізичної культури.

Вважаю, що освітньо-професійна програма «Середня освіта (Фізична культура)» відповідає сучасним потребам професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, враховує запити практики та тенденції розвитку Нової української школи і може бути рекомендована до реалізації в Комунальному закладі вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Рецензент:
Юрій ВОЛИНЕЦЬ
Заслужений учитель України,
призер Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року»
в номінації «Фізична культура»,
заступник директора з навчально-тренувальної роботи
Комунального закладу освіти
«Волинська обласна ДЮСШ з видів боротьби»
09.09.2026

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК
на освітньо-професійну програму «Середня освіта (Фізична культура)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за предметною спеціальністю А4.11 Середня освіта (Фізична культура), спеціальністю А4 Середня освіта, галузі знань А Освіта

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Фізична культура)» спрямована на підготовку вчителя фізичної культури для закладів загальної середньої освіти. З огляду на специфіку предметної спеціальності особливо важливим під час формування змісту такої програми є забезпечення належного балансу між педагогічною, методичною, медико-біологічною та спортивно-предметною підготовкою.

Маючи досвід професійної діяльності у сфері спортивної освіти та беручи участь в обговоренні програми під час її акредитаційного оцінювання, вважаю принципово важливим питання чіткого розмежування підготовки **вчителя фізичної культури** і підготовки фахівця спортивно-тренувального профілю. Наявність у програмі значної кількості дисциплін, пов'язаних із різними видами спорту, сама по собі не повинна означати зміщення освітнього фокусу в бік спортивного тренування. Визначальним є те, з якою професійною метою вивчаються ці види спорту і якими результатами навчання вони забезпечуються.

Аналіз оновленої ОПП та навчального плану засвідчує, що розробникам вдалося зберегти саме педагогічну спрямованість програми. Спортивні дисципліни переважно представлені не як компоненти спортивної підготовки спортсмена, а як **методики навчання рухової діяльності учнів**. Це чітко простежується вже у назвах освітніх компонентів: «Методика навчання баскетболу та інноваційних ігрових модулів», «Методика навчання волейболу та його сучасних модифікацій», «Методика навчання футболу та футзалу», «Методика навчання сучасних ракеткових видів спорту», «Сучасні рухливі ігри та методика їх навчання».

Таке формулювання має принципове значення. У центрі підготовки перебуває не досягнення спортивного результату, спортивна селекція чи побудова тренувального процесу, а навчання школярів, педагогічна адаптація спортивної діяльності, добір доступних рухових завдань, забезпечення безпеки, мотивації та досягнення освітніх результатів.

Позитивно оцінюю введення освітнього компонента «Методика реалізації варіативних модулів фізичної культури в НУШ». Він фактично виконує інтегрувальну функцію між предметно-спортивною та педагогічною підготовкою. Майбутній учитель має не просто володіти технікою окремого виду спорту, а розуміти, яким чином трансформувати його зміст у доступний для учнів варіативний модуль, як визначати послідовність навчання, диференціювати рухові завдання, враховувати рівень фізичної підготовленості, інтереси та можливості дітей.

На особливу увагу заслуговує поява в навчальному плані нових і модернізованих видів рухової активності. Поряд із традиційними баскетболом, волейболом, футболом, легкою атлетикою, плаванням і гімнастикою

передбачено інноваційні ігрові модулі, сучасні модифікації спортивних ігор, ракеткові види спорту, сучасні технології тіловиховання, ритміку та хореографічне мистецтво. Така структура відповідає тенденції сучасної шкільної фізичної культури, де педагог має пропонувати учням різноманітні форми рухової діяльності й створювати можливості для особистісного вибору.

Водночас важливо, що спортивний блок не існує ізольовано. Він підкріплений достатньо ґрунтовною **анатомо-фізіологічною та медико-біологічною підготовкою**. До навчального плану включено «Вікову анатомію», «Загальну фізіологію», «Біомеханічні основи фізичних вправ», «Безпеку та домедичну допомогу у фізичній культурі», «Методику викладання фізичної культури в спеціальних медичних групах», а також компоненти, пов'язані з адаптивними методиками та менеджментом здоров'я і рухової активності.

Саме такий комплекс дисциплін є необхідним для **вчителя**, оскільки його професійним завданням є не максимізація спортивної працездатності учня, а забезпечення педагогічно доцільного, безпечного та оздоровчого характеру рухової активності.

Особливо виправданим вважаю вивчення «Вікової анатомії» та «Загальної фізіології». Для вчителя фізичної культури принципово важливо розуміти закономірності росту й розвитку дитячого організму, вікові особливості функціонування серцево-судинної, дихальної, нервової та опорно-рухової систем, механізми адаптації до фізичного навантаження. Водночас ці знання мають реалізовуватися саме в педагогічному контексті – для добору адекватних вправ, регулювання навантаження та профілактики перевтоми й травматизму.

Вдалим компонентом є «Біомеханічні основи фізичних вправ». Його місце у програмі виправдане за умови орієнтації не на поглиблений аналіз спортивної техніки високої майстерності, а на розуміння вчителем закономірностей руху, типових рухових помилок школярів, безпечної техніки виконання вправ та способів методично коректного пояснення рухової дії.

Позитивно оцінюю і компонент «Безпека та домедична допомога у фізичній культурі». У професійній діяльності вчителя відповідальність за життя і здоров'я дітей є одним із визначальних чинників. Тому здатність оцінювати ризики, попереджати травматизм, контролювати умови виконання фізичних вправ та діяти в невідкладних ситуаціях є не додатковою, а базовою професійною компетентністю.

Особливо показовим щодо педагогічної спрямованості програми є поєднання дисциплін «Інклюзивна освіта у фізичній культурі (адаптивні методики)», «Методика викладання фізичної культури в спеціальних медичних групах» та «Практика застосування адаптивних методик у фізичному вихованні». Такий блок переносить акцент із традиційного спортивного принципу відбору найбільш підготовлених на педагогічний принцип залучення до рухової діяльності кожної дитини.

Це, на мою думку, є одним із найважливіших маркерів того, що програма готує саме вчителя фізичної культури. У спортивній підготовці природно існує диференціація за здібностями та спортивною перспективністю; у шкільній освіті натомість педагог має забезпечити можливість участі й розвитку кожного учня незалежно від рівня підготовленості, стану здоров'я чи особливих освітніх потреб.

Так само доцільним є введення «Менеджменту здоров'я та рухової активності». Його зміст потенційно дозволяє перевести професійне мислення майбутнього педагога від вузького завдання «провести урок» до ширшого завдання – формувати в учнів сталу потребу в руховій активності та культурі здорового способу життя.

На користь чіткої вчительської спрямованості ОПП свідчить і структура практичної підготовки. Навчальний план передбачає ознайомчу практику з професійної діяльності вчителя фізичної культури, асистентську практику з професійної комунікації, практику проведення пробних уроків для молодшого шкільного віку та окремо для середнього і старшого шкільного віку, практику застосування адаптивних методик, туристсько-краєзнавчу практику та завершальну практику-стажування за профілем майбутньої професії.

Такий зміст практичної підготовки однозначно орієнтує здобувача на педагогічну діяльність у закладі освіти. Предметно-спортивні знання у цьому випадку проходять своєрідну професійну перевірку: здобувач має продемонструвати не те, наскільки добре він сам виконує певну вправу або володіє технікою спортивної гри, а наскільки якісно здатний навчити цього дитину.

На мою думку, саме це розмежування необхідно й надалі послідовно зберігати під час розроблення робочих програм спортивно орієнтованих освітніх компонентів. При визначенні тем, практичних завдань та форм контролю доцільно уникати надмірної орієнтації на спортивні нормативи, тренувальні програми, спеціалізовану спортивну підготовку чи змагальний результат.

Натомість пріоритетними мають залишатися такі професійні завдання: методика пояснення і демонстрації рухової дії; навчання технічних елементів учнів різного віку; диференціація фізичного навантаження; адаптація вправ; формування мотивації до рухової активності; організація безпечної діяльності; педагогічне оцінювання; інтеграція нового виду рухової активності у варіативний модуль НУШ.

Як представник сфери спортивної освіти вважаю, що саме такий підхід дозволяє не втратити сильну предметну основу підготовки вчителя і водночас не допустити змішування двох різних професійних траєкторій – педагогічної та спортивно-тренувальної.

У перспективі доцільно продовжити роботу над методичним «педагогізуванням» спортивного блоку. Одним із можливих інструментів може бути запровадження наскрізного принципу, за якого кожний предметно-спортивний компонент завершується не лише перевіркою техніки виконання рухових дій, а й **методичним продуктом майбутнього вчителя**: фрагментом уроку, комплексом навчальних вправ, методичною картою варіативного модуля, адаптованим завданням для учня з особливими освітніми потребами або критеріями формувального оцінювання. Наприклад, під час вивчення баскетболу здобувач може не лише продемонструвати технічну дію, а й розробити алгоритм її навчання для учнів 5–6 класу; під час вивчення волейболу – адаптувати вправу для різних рівнів фізичної підготовленості; у ракеткових видах спорту – запропонувати варіант нового шкільного модуля; у гімнастиці – обґрунтувати способи страхування і дозування навантаження з урахуванням вікової фізіології.

Такий підхід ще чіткіше закріплював би головну ідею програми: спорт і рухова активність є професійним інструментарієм учителя, а не кінцевою метою його підготовки.

Загалом аналіз освітньо-професійної програми та навчального плану дозволяє зробити висновок, що спортивно-предметний і медико-біологічний блоки сформовані достатньо ґрунтовно, але при цьому підпорядковані основній професійній меті – підготовці компетентного вчителя фізичної культури Нової української школи.

Вважаю принципово важливим, що оновлення програми не призвело до її наближення до освітніх програм спортивного чи тренерського профілю. Навпаки, поява методики варіативних модулів, адаптивних методик, педагогіки фізичного виховання, широкої системи педагогічних практик, сучасних рухових активностей та здоров'язбережувальних компонентів дозволяє чіткіше окреслити професійну ідентичність випускника саме як учителя фізичної культури.

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Фізична культура)» має логічну структуру, відповідає професійній спрямованості спеціальності та може бути рекомендована до подальшої реалізації.

Рецензент:

Заступник директора з навчально-методичної роботи Харківського фахового коледжу спорту, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, магістр державного управління, голова фахового методичного об'єднання зі спеціальності 017 (А7) Фізична культура і спорт **Олена ФЕДУНОВА**

11.09.2026

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітньо-професійну програму «Середня освіта (Фізична культура)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за предметною спеціальністю А4.11 Середня освіта (Фізична культура), спеціальністю А4 Середня освіта, галузі знань А Освіта

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Фізична культура)» спрямована на підготовку сучасного вчителя фізичної культури, здатного ефективно працювати в умовах Нової української школи, застосовувати інноваційні підходи до організації рухової діяльності школярів, забезпечувати здоров'язбережувальний і безпечний характер освітнього процесу та постійно вдосконалювати власну професійну діяльність.

Маючи можливість впродовж кількох років ознайомлюватися з розвитком цієї освітньо-професійної програми, а також брати участь в обговоренні її реалізації під час акредитаційної процедури, передусім хотів би відзначити **динамічний характер ОПП та реальну готовність її розробників до змістового оновлення**.

Програма не є статичним документом: у її змісті простежується реагування на зміни в загальній середній освіті, вимоги професійного стандарту вчителя, рекомендації професійної спільноти, роботодавців, рецензентів та результати акредитаційної експертизи.

Позитивно оцінюю посилення практико-орієнтованого характеру підготовки майбутнього вчителя фізичної культури. Поєднання теоретичних освітніх компонентів, фахових методик, практикумів і педагогічних практик створює умови для поступового переходу здобувача від засвоєння професійних знань до їх застосування у реальних та змодельованих педагогічних ситуаціях. Саме така логіка професійної підготовки найбільше відповідає потребам сучасної школи.

Актуальною особливістю оновленої програми є орієнтація на **сучасні варіативні модулі та нові види рухової активності**. Вчитель фізичної культури сьогодні не може залишатися фахівцем, професійний інструментарій якого обмежений лише традиційними видами спорту. Він має бути готовим опановувати та методично грамотно впроваджувати нові рухові активності, добирати їх відповідно до віку, інтересів і можливостей учнів, адаптувати до матеріально-технічних умов конкретного закладу освіти, забезпечувати інклюзивність і безпеку занять. Вважаю, що відображення цих тенденцій у змісті ОПП суттєво підсилює її сучасність і професійну спрямованість.

Схвально оцінюю також інтеграцію цифрових технологій, засобів штучного інтелекту, інклюзивних та здоров'язбережувальних технологій у підготовку здобувачів освіти. Важливим є те, що цифрові інструменти розглядаються не як самоціль, а як засіб проєктування уроку, створення навчального контенту, комунікації, моніторингу рухової активності та оцінювання результатів навчання.

Окремо варто відзначити посилення міждисциплінарності програми. Професійна діяльність вчителя фізичної культури потребує інтеграції педагогічних, психологічних, медико-біологічних, методичних, комунікативних та організаційних знань. Тому доцільним є такий зміст підготовки, за якого

здобувач освіти навчається не відтворювати знання з окремих дисциплін, а комплексно використовувати їх для вирішення конкретних професійних завдань.

Позитивним показником розвитку ОПП є врахування пропозицій зовнішніх стейкхолдерів та рецензентів. У попередніх рецензіях мною зверталася увага, зокрема, на доцільність посилення педагогічної складової підготовки, міждисциплінарних зв'язків та професійної комунікації майбутнього вчителя фізичної культури. Приємно констатувати, що ці напрями знайшли відображення в подальшому оновленні програми.

Водночас професійна комунікація сучасного вчителя фізичної культури настільки багатогранна, що цей напрям, на мою думку, варто й надалі розвивати. **Доцільно посилити практичну підготовку здобувачів через спеціально організовану практику або практичний модуль «Професійна комунікація вчителя фізичної культури»**. Його зміст варто спрямувати не лише на засвоєння теоретичних основ педагогічного спілкування, а передусім на відпрацювання реальних професійних ситуацій.

Зокрема, здобувачам доцільно пропонувати кейси професійної взаємодії з учнями різного віку, комунікації з батьками, класними керівниками, адміністрацією закладу освіти, асистентами вчителя та іншими членами міждисциплінарної команди; моделювання складних і конфліктних педагогічних ситуацій; формулювання коректного зворотного зв'язку учневі; мотиваційне спілкування з дітьми, які мають низький рівень рухової активності; комунікацію під час організації спортивно-масових заходів; публічне представлення власних професійних ідей та використання цифрових засобів професійної взаємодії.

Перспективним у межах такої практики вважаю використання мікровикладання, рольових ігор, педагогічних кейсів, відеоаналізу професійних ситуацій та рефлексивних завдань. Наприклад, майбутній вчитель може отримувати завдання не лише розробити фрагмент уроку, а й провести мотиваційну бесіду з учнем, пояснити батькам принципи оцінювання на уроці фізичної культури, аргументувати адміністрації необхідність впровадження нового варіативного модуля, організувати командну взаємодію під час спортивного заходу або професійно презентувати результати педагогічної діяльності. Такий формат дозволить перевірити готовність майбутнього педагога не тільки *знати і проводити, а й пояснювати, переконувати, домовлятися, співпрацювати та рефлексувати*.

Вважаю перспективним і подальше розширення співпраці з учителями-практиками та іншими представниками професійного середовища. Майстер-класи, професійні проби, спільне моделювання уроків, аналіз реальних педагогічних ситуацій і залучення роботодавців до оцінювання окремих практичних завдань сприятимуть тому, щоб професійна підготовка залишалася максимально наближеною до реальних умов діяльності вчителя.

Досвід участі в акредитаційній процедурі дає підстави позитивно оцінити відкритість гаранта, робочої групи та викладачів до професійного діалогу. Особливо важливо, що рекомендації, висловлені під час зовнішнього оцінювання програми, розглядаються не лише як формальна складова забезпечення якості, а як ресурс її подальшого розвитку. Саме здатність освітньої програми змінюватися, реагувати на професійні виклики й водночас зберігати

чіткий фокус на підготовці вчителя фізичної культури є показником її життєздатності.

Загалом, освітньо-професійна програма «Середня освіта (Фізична культура)» характеризується актуальністю змісту, практичною спрямованістю, міждисциплінарністю, орієнтацією на інноваційні види рухової активності та сучасні технології професійної діяльності вчителя. Визначені компетентності й програмні результати навчання відповідають завданням підготовки фахівця, здатного працювати в умовах Нової української школи, професійно розвиватися та реагувати на зміни освітнього середовища.

Освітньо-професійна програма заслуговує на позитивну оцінку та може бути рекомендована до подальшої реалізації з урахуванням систематичного моніторингу її результативності й подальшого розвитку практичної та комунікативної складових професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури Нової української школи.

Рецензент:
кандидат педагогічних наук,
викладач теорії та методики фізичного виховання
КЗ ЛОР «Самбірський фаховий педагогічний
коледж імені Івана Филипчака» **Олег КРУГЛЯК**

10.09.2026

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітньо-професійну програму «Середня освіта (Фізична культура)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за предметною спеціальністю А4.11 Середня освіта (Фізична культура), спеціальністю А4 Середня освіта, галузі знань А Освіта

Ознайомлення з оновленою редакцією освітньо-професійної програми «Середня освіта (Фізична культура)» дає підстави розглядати її не лише як результат чергового перегляду змісту підготовки здобувачів вищої освіти, а як закономірний етап розвитку освітньої програми, що пройшла процедуру зовнішнього оцінювання, отримала рекомендації експертного середовища та продовжила вдосконалюватися з урахуванням сучасних вимог до професійної діяльності вчителя.

Маючи можливість ознайомлюватися з попередніми редакціями освітньої програми та брати участь в обговоренні її реалізації під час акредитаційної процедури, вважаю доцільним оцінювати нову ОПП саме в динаміці.

Порівняння змісту програми, яка була представлена під час акредитації, з її оновленою редакцією засвідчує не формальне коригування назв освітніх компонентів, а поступову зміну самої логіки професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури.

Насамперед позитивно оцінюю те, що в оновленій програмі освітні компоненти набувають більш вираженого **професійно-прикладного характеру**. Якщо в попередніх редакціях низка дисциплін забезпечувала загальну інформаційну, комунікативну, інклюзивну чи методичну підготовку, то в новій ОПП ці напрями конкретизуються безпосередньо відповідно до професійних ситуацій діяльності вчителя фізичної культури.

Показовою в цьому контексті є трансформація комунікативної складової програми. У попередніх рецензіях мною зверталася увага на необхідність посилення мовно-комунікативної та іншомовної підготовки майбутніх учителів. Приємно констатувати, що цей напрям не лише був урахований у попередніх редакціях ОПП, а й отримав подальший розвиток. В оновленій програмі представлено «Українську мову за професійним спрямуванням», «Англійську мову», «Мовленнєву майстерність у спортивній діяльності», «Комунікацію в організації спортивних заходів», «Англійську мову у професійному самовизначенні». Така сукупність освітніх компонентів формує вже не окреме комунікативне вміння, а цілісну комунікативну компетентність майбутнього педагога.

На мою думку, особливо цінним є перехід від загального розуміння професійної комунікації до її контекстуалізації. Майбутній учитель має навчитися комунікувати не лише на уроці, а й під час спортивних заходів, у професійній спільноті, у цифровому середовищі, у взаємодії з батьками, адміністрацією та колегами, а також бути здатним представляти власний професійний досвід. Саме така багатовимірність комунікативної підготовки відповідає сучасному розумінню професійної ролі педагога.

Виразні зміни простежуються і в інформаційно-цифровій складовій. Замість загального акценту на інформаційних технологіях у фізичному вихованні нова редакція передбачає «Сучасні інформаційні технології» та

«Медіаграмотність у сфері фізичної культури та спорту». Така зміна є своєчасною, оскільки професійна цифрова компетентність сучасного вчителя має охоплювати не тільки володіння технічними засобами, а й критичне оцінювання інформації, роботу з цифровим контентом, відповідальну поведінку в інформаційному просторі та здатність використовувати сучасні цифрові інструменти для вирішення педагогічних завдань.

Суттєво посилено інклюзивний компонент професійної підготовки. Освітній компонент «Інклюзивна освіта у фізичній культурі (адаптивні методики)» демонструє важливий перехід від загального ознайомлення з принципами інклюзивної освіти до опанування конкретних способів адаптації фізичної активності. У поєднанні з «Методикою викладання фізичної культури в спеціальних медичних групах», психологічними та медико-біологічними компонентами це створює необхідне підґрунтя для реалізації особистісно орієнтованого та інклюзивного підходів.

На особливу увагу заслуговує оновлення блоку предметно-методичної підготовки. У попередній редакції програми вже були представлені сучасні ігрові види спорту та інновації тіловиховання, що свого часу вигідно вирізняло ОПП. У новій редакції спостерігається наступний етап розвитку цієї ідеї: інноваційність інтегрується безпосередньо в методику викладання окремих видів рухової активності.

Так, «Методика навчання баскетболу та інноваційних ігрових модулів», «Методика навчання волейболу та його сучасних модифікацій», «Гімнастика та сучасні технології тіловиховання», «Сучасні рухливі ігри та методика їх навчання» орієнтують здобувача не лише на оволодіння технікою традиційного виду спорту, а й на здатність оновлювати його зміст, модифікувати, адаптувати та педагогічно доцільно інтегрувати сучасні форми рухової активності в освітній процес.

Важливим структурним рішенням вважаю введення освітнього компонента «Методика реалізації варіативних модулів фізичної культури в НУШ». Такий компонент фактично виконує інтегративну функцію: майбутній учитель навчається не просто окремих видів рухової активності, а методики їх добору та реалізації відповідно до концептуальних засад Нової української школи, інтересів здобувачів освіти, їхніх індивідуальних можливостей та конкретних умов закладу освіти.

Порівняльний аналіз двох редакцій засвідчує також **розширення професійного профілю майбутнього вчителя фізичної культури**. Це особливо помітно завдяки таким компонентам, як «Менеджмент здоров'я та рухової активності», «Психологія фізичного виховання», «Краєзнавчо-туристична діяльність в НУШ», «Технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності». Їх наявність свідчить про відхід від вузького трактування професії вчителя фізичної культури виключно як фахівця, який організовує та проводить урок.

У сучасній редакції формується модель педагога, здатного управляти руховою активністю і здоров'язбережувальною діяльністю учнів, організовувати рекреаційні й туристично-краєзнавчі активності, розуміти психологічні механізми залучення дитини до фізичної культури, створювати

середовище, у якому рухова активність набуває особистісної цінності для здобувача освіти.

Як науковець позитивно оцінюю введення «Практикуму з основ науково-педагогічних досліджень». Сучасний учитель має бути не лише споживачем готових методичних рекомендацій, а й педагогом, здатним аналізувати власну практику, працювати з даними, оцінювати результативність застосованих методик, узагальнювати педагогічний досвід і приймати рішення на основі доказів. Такий компонент є важливим містком між навчальною, дослідницькою та майбутньою професійною діяльністю здобувача.

Окремо відзначу зміни у практичній підготовці. Запровадження пропедевтичної практики з професійної комунікації вчителя фізичної культури ще до основних етапів педагогічної практики є методично виправданим. Це дає можливість сформувати первинний досвід професійної взаємодії до того, як здобувач опиниться в ситуації самостійної роботи з учнями. У такій побудові простежується логіка поступового професійного становлення: **комунікація – первинна професійна взаємодія – педагогічна діяльність у початковій школі – професійна діяльність у гімназіях і ліцеях**.

Водночас подальший розвиток програми, на мою думку, доцільно пов'язати не стільки зі збільшенням кількості освітніх компонентів, скільки з посиленням інтеграції між уже наявними дисциплінами. Оновлена ОПП є достатньо насиченою, тому наступним кроком її вдосконалення може стати розроблення міждисциплінарних професійних кейсів та інтегрованих завдань.

Наприклад, здобувачеві можна запропонувати розробити варіативний модуль для конкретної групи учнів, обґрунтувати його з позицій педагогіки та психології фізичного виховання, адаптувати для дитини з особливими освітніми потребами, визначити цифрові засоби моніторингу рухової активності, розробити комунікаційну стратегію для учнів і батьків та запропонувати критерії оцінювання результативності. У такому завданні одночасно інтегруватимуться результати навчання з методики фізичної культури, психології, інклюзивної освіти, цифрових технологій, професійної комунікації та науково-педагогічних досліджень.

Саме міждисциплінарна інтеграція може стати наступним етапом розвитку ОПП. Якщо попередній етап удосконалення був пов'язаний із розширенням і модернізацією змісту освітніх компонентів, то перспективою наступного етапу доцільно визначити створення умов, за яких здобувач навчатиметься комплексно застосовувати результати різних дисциплін для розв'язання однієї реальної професійної проблеми.

Порівняння редакції освітньо-професійної програми, представленої під час акредитаційного оцінювання, з її оновленою редакцією дозволяє позитивно оцінити діяльність гаранта та робочої групи щодо забезпечення внутрішньої якості освіти. Простежується не лише оновлення змісту, а й поступове формування більш цілісної моделі підготовки сучасного вчителя фізичної культури: професійно мобільного, комунікативно компетентного, цифрово-грамотного, здатного працювати в інклюзивному середовищі, використовувати сучасні та альтернативні види рухової активності, здійснювати педагогічну рефлексію та дослідницьку діяльність.

Вважаю, що оновлена освітньо-професійна програма «Середня освіта (Фізична культура)» демонструє позитивну динаміку розвитку порівняно з редакцією, представленою під час акредитації, враховує сучасні тенденції педагогічної освіти та потреби Нової української школи і може бути рекомендована до реалізації.

Рецензент:
Олена БЄЛКІНА-КОВАЛЬЧУК
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
Волинського національного університету імені Лесі Українки
11.09.2026